

BIJLAGEN

BIJLAGE 1 LIJST VAN WAARNEMERS

Deze alfabetische lijst geeft de namen van alle personen die gegevens hebben aangedragen door het doorgeven van waarnemingen of waarvan de collectiegegevens zijn opgenomen. Van sommigen uit de laatste categorie konden de initialen niet worden achterhaald. Daarna volgt een lijst van alle organisaties die gegevens beschikbaar hebben gesteld, waaronder musea waarvan de collectiegegevens opgenomen zijn.

B. van Aartsen	R. Beunen	W.H.A. van de Broeke	G. Deters
G. Abbingh	R. van Beusekom	J. Broerse	M.H. van Deurse
M. Abma	J.W. Bijl	L.D. Brongersma	J.F.M. Dieker
B. Achterkamp	L. Bijl	G.A. Brouwer	R. van Diggelen
G. Achterkamp	E. Bink	B. Brugge	K. van Dijk
G. Adema	F.A. Bink	H. van Buggenum	S. van Dijk
R. Akkermans	H. Blaauw	N. Buiten	K.-D. B. Dijkstra
H. Albarda	R. Blaauw	P. Buitendijk	N. Dingemanse
W. Albarda	R. Boddeke	G. Bults	C. Disselveld
W. Alle	K. Boele	H. Bun	P.H. van Doesburg Sr.
W.D. van Amstel	E. Boelmans	H. Bunjes	J.H. Doll
P.M. Arends	S.J. de Boer	N.A. van de Burg	E. Dons
M. Argeloo	T. den Boer	A.J. Burgemeestere	M. Dorenbosch
Br. Arnoud	Boer Leffef	F.W. Burger	Drijver
B. van As	J. Boeren	A. van der Burgh	J.P. Duffels
R. van Assema	B. Boerman	H. Bussink	S.G. Dutmer
B. Aukema	J. Bogaerts	L. Calle	P. Edelaar
van Baal	M. Bogenschütz	L.J.J. Calsbeek	G. van Ee
A.M. Baayens	E. Bol	W. van Capellen	R. van Eecke
Backer	D.C.J. Bolten	L. Cazemier	M. van Eerden
C. Bakker	M.C. Bonder	Ceton	J. Eggenhuizen
L. Bakker	J. Bontenbal	Th. Claassen	J.-L. van Eijk
D. Bal	B. van den Boogaard	E.E.C.M. Claessens	R. van der Eijk
T. van Balken	R.H. Boogaards	S. Claessens	G. Eikholt
K. Ballintijn	A.E. Boon	J.F.L. Clerx	R. van Ekeris
G. Barendrecht	P. de Boon	H. Coomans	H.C.L. van Eldik
L.F. de Beaufort	J. Boosten	A. Coops	J. Elings
W.H.J. van der Beek	C.H. Borghouts-Biersteker	P.S. Corbet	F. van Engelen
V. Beekman	D. Bos	M. Cornelissen	E. Ensing
P.W.M. van Beers	F. Bos	B. Couperus	K. Eradus
W. Beijerinck	R. Bosch	B. Crombaghs	R. van der Es
J. Belle	G. Bosma	J. Crum	J.P.A. Esser
H. Belthuis	W. Bosman	H.P.J.J. Cuppen	N. Ettema
A.A. van Bemmelen	P. Bossenbroek	J.G.M. Cuppen	E. Everts
T. van Benthem Jutting	J.E. Bosz	H. van Dam	J. den Exter
G.A. Bentinck	C. Both	W.I. van Dam	van Eyk
A. van den Berg	T. Boudewijn	T. Damm	G.L. van Eyndhoven
A. van de Berg	H. Bouman	K.W. Dammerman	M. Faasse
M.P. Berg	B.E. Bouwman	Y. Damstra	T.J.A. Faassen
A.L. van Berge Henegouwen	W. Brandenburg	G. Dankert	R. de Faber
A. van Berkel	H.K. Brandhorst	Darthuizen	R. Felix
D. van Berkel	J. Brandjes	C. Davids	F. Ferro
R. Best	A. van den Brandt	A. Dees	R.D.I. Fierman
K. Beuk	A. Brants	van Deinse	J. Fokkema
P. Beuk	J. Bredenbeek	G. DeKnijf	J.F. Fokker
L. Beukeboom	J. Bremer	M.J. Delfos	S. Fortuin
J. Beukema	P. Bremer	J. van Delft	A. van Franckenhuizen
K. Beukema	H. van Brink	H.L. Dellaharre	K. van Frankenhuyzen
	T. van den Broek	P.J. Derksen	Fransen

J. Frens	C. van der Have	E. van der Hut	J. Kofman
Freudenthal	E. Haverhorst	H. ter Huurne	A. Kohlbeck
D. Frissen	M. la Haye	T. Huybreghts	A.P. Kok
van Galen	J. Heeffter	L. Huys	L. Kok
J.J.P. Gardeniers	H.G. de Heer	H. Inberg	P.A. Kokke
H. van Gasteren	J. de Heer	E. van Ingen	M. Kooi
de Gavere	A. van Heerden	E. Jacobi	D. Kooistra
J.F.M. Geelen	Heeringa	T. Jager	M. Kooistra
P. Geene	O. Hegeman	G. Jannis	C. Koopman
R. Geene	Heidinga	J. Janse	E.V. Koopman
B. Geerdes	A. van de Heijden	J.A. Janse	M. Koopmans
R. Geerts	C. van Heijningen	P.J. Janse	J.K. Koornneef
W. Geijsbelk	P. Heiligers	G.W. Jansen	Koperberg
D.C. Geijskes	J. Heimans	K.C. Jansen	M.J. Koperdraat
B. van Genugten	F. Heitmans	R. Jansen	H. Kortekaas
J.A.N. Gerard	L. Heitmans	Jaspers	E.J. Kortenoever
J.J. Gerard	R. van der Helm	G.-J. Jobse	J.C. Koster
R.A. Gerbenson	L. Hemelrijk	B. Johannes	M.J.A. de Koster
F. Gerssen	R.N. Hemmelder	L. Johansson	B.P.M. Krebs
A.S. Gerus	H. Hendrickx	B. de Jong	R.F.M. Krekels
M. van Gijsen	M. Hendriks	C. de Jong	C. de Krijger
M.J. Gijswijt	J.A. Herklots	J. de Jong	J.H. Kroon
A. Gijzen	J.T. Hermans	M. de Jong	Kroschel
G. Glas	K. Hermsen	P.P. Jonker	U. Krüner
H. Glas	H.F. Hessing	D. Jonkers	G. Kruseman
J. Goedbloed	W.C. van Heurn	G.P.G. Juffermans	H. Kruuk
S. de Goeij	F.J.M. Heylaerts	J.H. Jurriaanse	W. Kruyt
C. Gommers	P.C. Heyligers	K. Kaag	W.J. Kuijper
V.S. van der Goot	T. Heynen	W.J. Kabos	P. Kuijten
K. Goudsmits	J.-G. Hiddink	Kahl	M. Kuiters
H.W. de Graaf	L.W.G. Higler	V.J. Kalkman	J. Kuper
G.A. Graaf Bentinck	D. Hille Ris Lambers	F. Kapteijns	G. Kurstjens
R. Griffioen	W.J.A. Hoeffnagel	Kazenbroot	K. van der Laan
D. Groenendijk	F. van de Hoek	G. Keijl	N. van der Laan
M. Groenendijk	B. Hoekstra	K.W.J. Kempers	V. van Laar
G. Groeneweg	T. Hoekstra	J. Kengen	B. Lakenveld
C. Groot	van de Hoeven	P. Kerkhof	E. Lam
H. de Groot	F. Hoffmann	R. Kerkhof-Jonkman	M. Lamb
R. de Groot	W. Hogenes	J. Kersten	O.R. Langohr
T. de Groot	P.H. van Hoof	J. van Kessel	H. Lanjouw
Th. de Groot	A. van den Hoogen	R. Ketelaar	L. Lankreijer
W. de Groot	J. Hoogervorst	B. Kiauta	H.D.C. Larijzen
T. Grosse Stüve	J. Hoogteyling	H.J. Klaassen	H.P. Lavrijsen
R. van Grunsven	F. van Hoorn	C.J. van der Klauw	E. Last
R. Gubbels	J. v.d. Hoorn	H.H. van Kleef	P. Leentvaar
K. Haakman	M. van Hoorn	D. Klees	H. Leerschool
G.J. de Haan	H. Hoornveld	M. Klemann	R. van Leeuwen
D. ter Haar	A. Hoornveld	N.M. Klerk	Th. van Leeuwen
R.H. Haddingh	M. Hornman	R. Kleukers	E. Lemmens
I. van Halder	A. Hospers	J.J. Kleuver	B.J. Lempke
F. Halle	M. Hospers	A. Klopstra	K. Lems
H. van der Hammen	E. Houkes	B. Klutman	T. Lenders
Hannema	Hoverhout	B.H. Klynstra	Lengeveld
J. Hannen	M.P. Huijser	W. Knippenberg	Lewe
M. Hardonk	A. Huizinga	W. Knol	L. van der Ley
J. Harlaas	E. Hulshoff	J. Knook	R. Leys
C. Hartman	W. Hurkmans	H. Koelewijn	M.A. Liefstinck
C. den Hartog	P. Huse	P. Koelman	P.H.C. Lina
U. Hassefras	B. Husson	J. Koeman	B. te Linde
R. van de Haterd	B. Hussum	B. Koese	J. Lindemans

F. Lippe	B. Noort	J. Ranselaar	E. Sieben
J.C.C. Loman	K. Nooter	E. Ranzijn	H. Siepel
C. Longfield	J. Notenboom	M. Reemer	F. Sikking
A.J. van Loon	H. Ober	C.O. van Regteren Altena	R.T. Simon Thomas
N. Lopes Cardozo	H.R. Offereins	J. Reichwein	Sinteur
J. Lourens	H. Olf	R. Reijnen	G.A. Six
G. Lubbers	van Ooien	W. Reinboud	J. Slaats
J.A.W. Lucas	B. van Oorschot	J. Reinhold	J. Slot
D. Lutterop	H. van Oorschot	W. Renema	P. Slot
L. Luyten	P. Oosterbroek	A. Rep	P. Slump
E. Mabelis	F. Oosterhoff	F.F. Repko	H. Smeenk
D. MacGillavry	J.J. van Oosterhout	J.G. Rhijn	J. Smeyers
G. Maes	S.J. van Ooststroom	G. Richter	J. Smit
F. Majoor	B. van Os	J.C. Rijk	J.T. Smit
R. de Man	E. Osieck	S. Rijsdijk	P. Smit
J.-W. Mantel	K.J. Otjjes	C. Ritsema Cz	W. Smit
K. Marijnissen	J.Th. Oudemans	C. Ritzema Bos	C.A.L. Smits van Burgst
K. Martin	L. Oudman	G. Romijn	I. Smittenberg
A.H. Maurissen	H. Overbeek	M. Roos	M. Smittenberg
van Medenbach de Rooy	K. Overwater	H. de Rooy	S.C. Snellen van Vollen-
G. Meershoek	W. Ozinga	E. van Rosmalen	hoven
A.D.J. Meeuse	J. Paasman	F.W. Roza	L. Soerink
J.C.H. de Meijere	R. Pahlplatz	J. Rozendaal	J. Sonneveldt
M.H.A. Melchior	G. Papenburg	E. Ruiter	N. van Spanje
J. Meltzer	S. Parma	A. Rutten	J. Sparreboom
V. Mensing	S. Paskamp	E. Rutten	L. Sparrius
G. Mensink	M.P. Peerdeman	J. Salverda	E.A.M. Speijer
J. Mercelissen	T. Peeters	H. Sander	K. Spoelstra
J.C. van der Meulen	G.-J. van Pelt	H. Sanders	G.M.P. Sponselee
F. de Meyer	Peper	D. Scarce	M. Stakman
N. Michiels	A. Pepesma	C. Scheffer	J. Stam
T. van Mierlo	Périn	B. Schelhaar	H. Stammeshars
F.C. Mijnsen	H.P.J. Peters	W.A. Schepman	J. van den Steen
W. van Mil	M. Peters	A. Scheurs	J. Steenhuis
G. van Minnen	E. Piaget	A.J.A. van Schie	J. van Steenis
H. Moet	Piepers	L. Schilperoord	W. van Steenis
A. Mol	D. Piet	R. Schimmel	H. Sterkman
H. Molegraaf	J. Piet (c.s.)	E. Schmahl	D. Stienstra
H.K.M. Moller Pillot	H. Pijn	L. Schmahl	G. Stobbe
E.J.P.J. Mols	T.J. Pijpker	B. Schmitz	M. van der Stock
J. Moonen	M. Pinkhof	H. Schmitz	B. Storm
S. Mostard	A. Piters	H. Schobben	E. Storm
K. Mostert	W. Planjer	J.H. Schöller	K. Straatman
J. Muilwijk	Poederoyen	W.J. Scholten	C. Strijker
P. Muizelaar	B. van Poelgeest	W.J. Schoorl	A. Stroo
J.L. Mulder	R. van Poelgeest	F. van Schoubroeck	G. Strooker
W. Mullié	H. van der Pol	B. Schoute	H. Stroopendaal
E. van der Muren	R.A. Polak	J. Schoute	F. van Stuivenberg
H. de Neeling	E. Poorta	K. Schouten	R.A.F. Sullock Enzlin
M. Nelemans	H. Popping	R.T.A. Schouten	A.L.J. Sunier
J.H.H. van Nes	H. Post	C. Schouten	A. Sunier-Beijer
J. van der Neut	T. Postma	M. Schreijer	H. Swinkels
C. van Nidek	R. Pot	I.E. Schreuder	M. Swinkels-Verpraet
H. Niesen	E.C. Prins van Drielen	P. Schrijvershof	M. Tailly
N. Nieser	Ph. Pronk	R. Schuitema	W. Tamis
E.J. van Nieukerken	E. Pullen	W. Schuurman	J. Teeuwen
H.B. Nieuwenhuizen	H. Raaijmakers	P.J.M. Schuyt	C. Tempel
A.C. Nonnekens	F. Raemakers	A. Schwab	A.Th. Ten Houten
B. van Noorden	I. Raemakers	C. van Seggelen	T. Termaat
M. van Noordwijk	H. Ramackers	E. de Selys Longchamps	Tesch

S.F.M. Teunis	W. Verbakel	M. de Vries	M. Winkel
P.A. Teunissen	P.J.M. Verbeek	P. Vroegindeweyj	J.E. Winkelman
J.P. Thijsse	P. Verbij	W.H. Wachter	L. Winter
B. Thomas	J. Verdonk	C.G. Wagenaar	van Wisschuijt
I. Tieleman	M.J. Verdonk	B. Wakkie	W. Wisse
P. van Tilburg	S. Verdonk	W. Wakkie	C. Witkamp
J. Tilmans	P. Verdonshot	B.G. van der Wal	R. Witte
N. Tinbergen	H. Verhaar	H. van de Wal	M. van de Wittenboer
A.G. van Tol	R. Verhaar	van Walcheren	J.H.E. Wittpen
J. van Tol	J. Verkerk	J.A.C. van Walchren	H.-J. van Woerden
H.H. Tolkamp	H. Verlinde	D. Wammes	S. Woldhek
R. Tolman	B. Vermeulen	E. Wasmann	H.W. van der Wolf
P. Toonen	G. Verschoor	M. Wasscher	W. Wolff
L.J. Toxopeus	K. Verspui	Waterman	J.B. Wolschrijn
T. Tressel	M. Verstegen	M.C.W. Weber	J.P. Wondergem
J. Tromp	P. Vertegaal	J.C. Wedts de swart	H.A. Wouda
P. Tuijn	W. Vervoort	H.W. van der Weele	J. Woudstra
van Tuinen	M. Veth	R. Weerman	A. Wouters
S. Turnhout	J. Veuger	M. van der Weide	R. van de Wouw-Verheg- gen
P. Tutein Nolthenius	J. Viergever	H. Wessels	F.M. van der Wulp
K. Uilhoorn	W. van Vierssen	J. Westenberg	A. Zandt
H. van der Vaart	G.-J. de Vilder	P. van der Wiel	J. van der Zee
A. Vaessen	L. Vingerhoeds	A. Wieland	Th. Zeegers
F.T. Valck Lucassen	L. Visser	P.S. Wielink	M. Zekhuis
H. Vallenduuk	J. de Vlas	H. Wiering	M. Zijlstra
J. van der Vecht	A. Vliegthart	G. Wiersema	A. Zoun
G. v.d. Veen	W. de Vlieger	Y. Wijnalda	J. Zuidersma
M. van Veen	F. v.d. Vliet	C. Wijnands	F. Zuidhoff
J. Veenstra	J. Vogels	A. Wijnbeek	M. van Zuijen
G. van de Veer	G.J.N. van Voorn	R.F. Wijngereen	J.W.A. van Zuijlen
G. van der Velde	A.G. Vorstman	R.J.C. Wijnschenk	P. Zumkehr
D. van der Velden	R. de Vos	W.J.R. de Wijs	C. Zuyderduyn
K. Veling	R. Vos	C.J.M. Willemse	K.W.R. Zwart
H.H. Velthuis	B. Voslamber	F. Willemse	W. van der Zweerde
B. Veltman	Th.L.J. Vreugde	L. Willemse	J.H.H. Zwier
J.W. van Velzen	I. de Vries	J. van Winden	
P. Venema	J. de Vries	E. ter Winkel	

Organisaties die gegevens beschikbaar hebben gesteld:

Alterra (voorheen RIVON, RIN, De Dorschkamp, IBN-DLO)	Nederlandse Jeugdbond voor Natuurstudie (NJJN)
Aquasense	Noordhollands Duinreservaat
Biologisch Station Wijster	Plantenziektkundige Dienst
Biospeleologische werkgroep	Provincie Drenthe
British Museum of Natural History	Provincie Friesland
Bureau Natuurbalans/Limes Divergens	Provincie Gelderland
CAO Wageningen	Provincie Groningen
Delta Instituut Hydrobiologisch Onderzoek	Provincie Limburg
Deutsches Entomologisch Institut Eberswalde	Provincie Noord Brabant
Fries Natuurmuseum	Provincie Noord-Holland
Hogeschool Amsterdam	Provincie Overijssel
Insektenwerkgroep KNNV afdeling Tilburg	Provincie Utrecht
IPO Wageningen	Provincie Zeeland
Jeugdbond voor Natuur- en Milieustudie (JNM voorheen CJN, KJN en ACJN)	Provincie Zuid-Holland
JNM Fietszoka	Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland (RAVON)
Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging (KNNV)	Rijksdienst IJsselmeerpolders (RIJP)
Katholieke Universiteit Nijmegen (KUN)	Rijksuniversiteit Leiden (RUL)
LB&P	Rijksuniversiteit Groningen (RUG)
Leidse Biologen Club (LBC)	Rijksuniversiteit Utrecht (RUU)
Museon (Museum v h Onderwijs)	Royal Museum Scotland
Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis	Staatsbosbeheer (SBB)
Natuurhistorisch Museum Maastricht	Stichting Ark
Natuurhistorisch Museum Enschede	Stichting Bargerveen
Natuurhistorisch Museum Rotterdam	Stichting Het Overijssels Landschap
Natuurhistorisch Museum Tilburg	Universiteit van Amsterdam (UVA)
Natura Docet Denekamp	Vereniging Natuurmonumenten (NM)
Natuurmuseum Groningen	Vlinderwerkgroep Hoeksche Waard
Natuurorganisatie 'De Windbreker'	Vrije Universiteit Amsterdam (VU)
Nederlands Instituut voor Oecologisch Onderzoek (NIOO)	Wageningen Universiteit
Nederlands Instituut voor Onderzoek der Zee (NIOZ)	Waterschap Roer & Overmaas
Nederlandse Entomologische Vereniging (NEV)	Zoölogisch Museum Amsterdam
	Zuiveringschap Zuid-Hollandsche Eilanden en Waarden

BIJLAGE 2 NUTTIGE ADRESSEN**Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie (NVL)**

p/a De Vlinderstichting
Postbus 506, 6700 AM Wageningen

De NVL stelt zich tot doel mensen te bundelen die geïnteresseerd zijn in de libellenfauna van Nederland. Om dit te bereiken worden er excursies, studieweekenden en een jaarlijkse libellenstudiedag georganiseerd. Ook wordt twee keer per jaar het tijdschrift *Brachytron* uitgegeven waarin artikelen betreffende de libellenfauna van Nederland en omstreken verschijnen. Een nieuwsbrief verschijnt vier keer per jaar. De vereniging heeft ook een e-mail netwerk voor het snel verspreiden van het laatste libellen- en verenigingsnieuws.

De Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie regelt voor leden centraal de lidmaatschapsgelden voor de Gesellschaft deutschsprachiger Odonatologen, de Belgische Libellenonderzoekers en de Worldwide Dragonfly Association.

De Commissie Waarnemingen Nederlandse Odonaten (CWNO) is een onderdeel van de NVL. Deze commissie beoordeelt aan haar voorgelegde waarnemingen van zeldzame soorten. Insturen van waarnemingen kan naar bovengenoemd adres.

Stichting European Invertebrate Survey – Nederland (EIS-Nederland)

Postbus 9517, 2300 RA Leiden
tel. 071-5687670, fax 071-5687666
eis@naturalis.nnm.nl

EIS-Nederland stelt zich ten doel de verspreiding en ecologie van de ongeveer 20.000 soorten Nederlandse ongewervelde dieren te onderzoeken en vast te leggen in een databank en publicaties. De waarnemingen worden verzameld door vrijwilligers. De stichting beheert het bestand met libellenwaarnemingen en voert hier analyses mee uit. De NVL vormt de EIS-werkgroep Libellen.

De Vlinderstichting

Postbus 506, 6700 AM, Wageningen
tel. 0317-467346; fax 0317-420296
e-mail: info@vlinderstichting.nl
internet: www.vlinderstichting.nl

De Vlinderstichting is een landelijke natuurbeschermingsorganisatie die vanouds dagvlinders en recent ook libellen als handvat gebruikt. Met behulp van vele vrijwilligers is een omvangrijk bestand met vlinderwaarnemingen aangelegd. Naast onderzoek en advisering is de organisatie ook actief op het gebied van voorlichting en educatie.

De Vlinderstichting coördineert het landelijk meetnet libellen. Personen die zich willen opgeven voor dit monitoringproject kunnen dat doen op het bovenstaande adres. Hier kunnen ook formulieren en een handleiding voor het insturen van libellenwaarnemingen aangevraagd worden. Insturen van de formulieren kan ook naar dit adres.

Regionale libellenwerkgroepen

In Nederland zijn een aantal regionale libellenwerkgroepen actief. Deze werkgroepen organiseren lezingen, dia-avonden en excursies. Daarnaast voeren zij vaak onderzoek en inventarisaties uit. Bij De Vlinderstichting is informatie verkrijgbaar over de aanwezigheid van een werkgroep bij u in de buurt.

Buitenlandse libellenverenigingen

Voor de meest recente gegevens over lidmaatschap van onderstaande organisaties wordt verwezen naar het secretariaat van de NVL. De namen van door deze organisatie uitgegeven tijdschriften zijn gegeven tussen haken. De bladen van de eerste vier organisaties verschijnen vrijwel uitsluitend in de landstaal.

Belgische Libellenonderzoekers (Gomphus)
Gesellschaft deutschsprachiger Odonatologen (Libellula)
British Dragonfly Society (Journal of the British Dragonfly Society)
Société Française d'Odonatologie (Martinia)
Societas Internationalis Odonatologica (Odonatologica en Notulae Odonatologicae)
Worldwide Dragonfly Association (International Journal of Odonatology 'Pantala')

Nederlandse Entomologische Vereniging (NEV)

p/a Zoologisch Museum Amsterdam
Plantage Middenlaan 64, 1018 DH Amsterdam
internet: www.nev.nl
e-mail: info@nev.nl

Vereniging voor liefhebbers van insecten en beroepsentomologen. Geeft zes keer per jaar het tijdschrift *Entomologische Berichten* uit.

Nederlandse Jeugdbond voor Natuurstudie (NJN)

Postbus 9955, 1243 JJ 's Graveland
internet: www.njn.nl
e-mail: info@njn.nl

Jeugdbond voor Natuur- en Milieustudie (JNM)

Oude Gracht 42, 3511 AR Utrecht
internet: www.jnm.nl
e-mail: info@jnm.nl

De NJN en JNM zijn verenigingen voor en door jongeren van 12 tot en met 25 jaar. Zij houden zich bezig met onder meer veldbiologie, natuurbescherming en milieuproblematiek door kampen en wekelijkse excursies te organiseren. Beide bonden hebben plaatselijke afdelingen.

*Landelijke natuurhistorische musea***Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis**

Postbus 9517, 2300 RA Leiden
 tel. 071-5687600, fax. 071-5687666
 e-mail: naturalis@naturalis.nnm.nl
 internet: www.naturalis.nl

De tentoonstellingen en het Natuur Informatie Centrum zijn toegankelijk via het Pesthuis, Pesthuislaan 1, Leiden, achter het Centraal Station.

Openingstijden: 10.00-18.00 uur, maandag gesloten.
 In schoolvakanties ook op maandag geopend.

Zoölogisch Museum Amsterdam

Instituut voor Systematiek en Populatiebiologie
 Postbus 94766, 1099 GT Amsterdam
 tel. 020-5256294, fax: 020-5255402
 e-mail: dunselman@science.uva.nl
 internet: www.science.uva.nl

Er is een permanente tentoonstelling toegankelijk vanuit Artis (in het Aquariumgebouw).

Belangrijke bibliotheken

In Nederland zijn twee belangrijke entomologische bibliotheken aanwezig. Het verdient aanbeveling om voorafgaande aan een bezoek telefonisch contact op te nemen.

Bibliotheek Nationaal Natuurhistorisch Museum

Darwinweg 1
 2300 RA Leiden
 071-5687668
 e-mail: library@naturalis.nnm.nl
 Openingstijden: dinsdag t/m zaterdag van 10.00-17.00 uur, zondag en maandag gesloten.

Bibliotheek Nederlandse Entomologische Vereniging

Plantage Middenlaan 64
 1018 DH Amsterdam
 tel. 020-5256246; fax. 020-2556528
 e-mail: biblionev@science.uva.nl
 Openingstijden: dinsdag t/m vrijdag: 9.00-12.30 uur, 13.30-16.30 uur.

BIJLAGE 3 VERANTWOORDING*Atlas*

Namen van personen en instanties staan in alfabetische volgorde. Jaartallen geven de periode aan waarin een persoon actief is geweest.

Gebruikte afkortingen: EIS-NL, Stichting European Invertebrate Survey-Nederland; LNV, Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij; NNM, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, Leiden.

Redactie:

Klaas-Douwe Dijkstra, Vincent Kalkman, Robert Ketelaar & Michiel van der Weide

Ondersteuning redactie vanuit Centraal Bureau EIS-NL:

Niels Dingemans, Roy Kleukers, André van Loon & Menno Reemer

Deze ondersteuning is financieel mogelijk gemaakt door:

Provincie Drenthe, Expertisecentrum LNV, Provincie Flevoland, Provincie Groningen, Provincie Noord-Brabant, Provincie Noord-Holland, Rijksinstituut voor Integraal Zoetwaterbeheer en Afvalwaterbehandeling (RIZA), Provincie Utrecht, Vereniging Natuurmonumenten, Provincie Zuid-Holland.

Auteurs hoofdstukken:

Frank Bos, Klaas-Douwe Dijkstra, Niels Dingemans, Dick Groenendijk, Jan Hermans, Bert Higler, Vincent Kalkman, Robert Ketelaar, Menno Reemer, Jan van Tol & Michiel van der Weide

Auteurs soortteksten:

Gerard Abbingh, Bart Achterkamp, Annette van Berkel, Frank Bos, Ben Crombaghs, Jeroen van Delft, Klaas-Douwe Dijkstra, Niels Dingemans, Pim Edelaar, Rienk Geene, Kees Goudsmits, Dick Groenendijk, Tienieke de Groot, Rob Gubbels, John Habraken, Johan Heffer, Jan Hermans, Willem-Jan Hoeffnagel, Vincent Kalkman, Robert Ketelaar, Bram Koese, Rene Krekels, Gijs Kurstjens, Erik Lam, Kees Mostert, Menno Reemer, Milly Swinkels-Verpraet, KarsVeling, Peter Verbeek, Marcel Wasscher & Michiel van der Weide

Auteurs Noordwest-Europese verspreidingskaarten

Klaas-Douwe Dijkstra & Vincent Kalkman

*Inventarisatieproject Libellen (Atlasproject)***Libellencommissie Jeugdbonden**

Niels Dingemans (lid 1994-96), Rob van den Haterd (lid 1995-96), Hans Inberg (lid 1995), Vincent Kalkman (lid 1991-92, redactie 1993-1995, coördinator 1996), Robert Ketelaar (lid 1991-92, secretaris 1993-96), Max Klasberg (lid 1991-93), Martijn Kok (lid 1992), Arjan Stroo (lid 1991 & 1996, coördinator 1992-1995), Valentijn Thuring (lid 1993), Irene Tieleman (lid 1995-96), Sander Turnhout (redactie 1996),

Marcel Wasscher (extern adviseur 1991-96) & Michiel van der Weide (lid 1992, gegevensbeheerder 1993-96)

Begeleidingscommissie

Chris van Swaay (De Vlinderstichting), Jan van Tol (NNM) & Marcel Wasscher

De volgende organisaties hebben het inventarisatieproject financieel ondersteund

Prins Bernhard Cultuurfonds, Uyttenboogaart-Eliassen Stichting, Vereniging Natuurmonumenten, WereldNatuurFonds

Commissie Waarnemingen Nederlandse Odonata

Gerard Abbingh, Pim Edelaar, Rienk Geene, Jan Hermans, Weia Reinboud & Marcel Wasscher

Invoer waarnemingsformulieren

Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer & Visserij, Expertisecentrum LNV (Kees van Kessel & Johan Thissen)

Verantwoording illustraties

Per illustratie zijn zowel paginanummer als – tussen haken en indien van toepassing – figuurnummer (voorafgegaan door hoofdstuknummer) gegeven.

Foto's

Ab Baas/De Vlinderstichting: blz. 19 (2.13a, 2.13b), 20 (2.16), 36 (4.7c), 216
 Stichting Bargerveen: blz. 41 (4.8j)
 Annette van Berkel: blz. 98 (onder), 155, 158
 Niels Dingemans: blz. 388 (12.9)
 Jan-Luc van Eijk: blz. 15 (2.7a-f), 36 (4.7b), 322, 336, 341, 354
 Tim Faasen: blz. 179, 182, 192
 Stanislav Gorb: blz. 20 (2.15b)
 Henk van Harskamp: blz. 20 (2.15a), 172, 261, 305
 Paul van Hoof: blz. 195, 220, 288, 292
 Menno Hornman: blz. 125 (9.6), 175, 270
 Theo de Jong: blz. 32 (4.4a), 93 (boven, middenonder), 130 (9.12a)
 Hannie Joziassse: blz. 245, 329, 374
 Jens Kählert: blz. 205, 224, 249, 301, 313, 326
 Vincent Kalkman: blz. 92 (onder), 98 (boven), 51 (5.12), 54 (5.15)
 Robert Ketelaar: blz. 33 (4.5a), 36 (4.7d), 89 (linksboven, rechtsboven, linksonder), 92 (middenboven), 93 (middenboven), 94 (linksboven, rechtsboven, linksonder, rechtsonder), 98 (middenonder), 115 (8.6, 8.7), 116 (8.8b), 117 (8.9), 121 (9.1), 125 (9.5b), 128 (9.9), 129 (9.10), 130 (9.12d), 161, 181, 277, 386 (12.6)
 Arie de Knijf: blz. 151, 365
 Jan van der Knokke: blz. 33 (4.5b), 40 (4.8c), 236
 Willem Kolvoort: blz. 11 (2.1a), 27 (4.1c), 36 (4.7a), 125 (9.5a)
 Annemarie Kooistra-Vroegop: blz. 41 (4.8h)
 René Krekels: blz. 11 (2.1b, 2.2), 19 (2.13c), 27 (4.1a, 4.1b), 89 (rechtsonder), 116 (8.8a), 146, 168, 186, 189, 227, 284, 298, 316, 358

René Manger: blz. 33 (4.5c), 385 (12.4), 142
 Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis (archieff):
 blz. 48 (5.9a, 5.9b)
 Harm Niesen: omslag, blz. 40 (4.8d, 4.8f), 41 (4.8i), 198,
 202, 208, 233, 242, 252, 256, 263, 274, 281, 333, 351, 369
 Gerard Oostermeijer: blz. 32 (4.4b)
 Ben Prins: blz. 31 (4.3a)
 Åke Sandhall: blz. 295
 Marit Savelkoel: blz. 385 (12.5)
 Marcel Schildwacht: blz. 130 (9.12b)
 Roelof Schuiling: blz. 92 (boven)
 Wouter van Steenis: blz. 121 (9.2)
 Koji Tani: blz. 46 (5.6)
 Job Teeuwen: blz. 164
 Eric Thomassen: blz. 93 (onder)
 Hans Vader: blz. 98 (middenboven)
 Kars Veling: blz. 19 (2.13d), 31 (4.3b), 36 (4.7c), 92 (midden-
 onder), 130 (9.12c), 387 (12.8), 230, 266, 343, 377
 Peter Verbeek: blz. 11 (2.1c), 40 (4.8a, 4.8b, 4.8e), 41 (4.8g),
 118 (8.10), 212, 347, 371
 Jetta Verhoef: blz. 239
 Graham Vick: blz. 46 (5.8)
 Rudolf Vos: blz. 309
 Michiel van der Weide: blz. 21 (3.1), 383 (12.1a, 12.1b), 387
 (12.7)
 Bas van de Wetering/De Vlinderstichting: blz. 129 (9.11)
 Arnold Wijker: blz. 319, 361
 Cees Witkamp: blz. 380

Aquarellen

Bas Blankevoort (NNM): blz. 153, 191, 200, 214, 222, 244, 258,
 268, 272, 294, 307, 331, 345, 363.
 Erik-Jan Bosch (NNM): blz. 144, 166, 177, 184, 210, 218, 229,
 279, 283, 286, 297, 311, 324, 349, 353, 356.
 Inge van Noortwijk (NNM): blz. 148, 170, 204, 207, 226, 247,
 265, 290, 303, 318, 338, 376.

Tekeningen

Bas Blankevoort (NNM): blz. 12 (2.3), 19 (2.14), 31 (4.2), 384
 (12.2), 389 (12.10) (deels na bewerking overgenomen uit
 de literatuur, bronnen staan bij figuren vermeld).

Aad Bos: blz. 74 (6.123-131, 6.133, 6.135), 76 (6.149-154, 6.158-163,
 6.167-169), 77 (6.176-178), 78 (6.179-190).
 Erik-Jan Bosch (NNM): blz. 12-13 (2.4), 16 (2.8), 17 (2.10),
 18(2.11), 35 (4.6), 85 (7.1) (deels na bewerking overgeno-
 men uit de literatuur, bronnen staan bij figuren ver-
 meld).
 Eugène van Esch: blz. 64 (6.20-32), 72 (6.105-120, 6.122).
 Dirk Geijskes: blz. 82 (6.213-226).
 Wim Gertenaar: blz. 66 (6.33-41, 6.43-47), 70 (6.85-96),
 71 (6.97-104), 80 (6.191-193, 6.195-202), 81 (6.203-212).
 Ad Mol: blz. 44 (5.3).
 Inge van Noortwijk (NNM): blz. 74 (6.132, 6.134), 76 (6.155-157,
 6.164-166), 80 (6.194).
 Medy Oberendorff: blz. 13 (2.5), 14 (2.6), 18 (12.2).
 Jan van Tol (NNM): blz. 61 (6.1-5), 62 (6.6-15), 63 (6.16-19),
 66 (6.42), 68 (6.48-72), 69 (6.73-84), 72 (6.121), 74 (6.136-
 138), 75 (6.145-148), 77 (6.170-175).
 Joop Wessendorp: blz. 75 (6.139-144).

Overgenomen uit literatuur

(al dan niet gewijzigd door Bas Blankevoort en Erik-Jan
 Bosch, zie boven), bronnen staan bij figuren vermeld.

Nederlandse verspreidingskaarten

Centraal Bureau EIS, André van Loon, Vincent Kalkman.
 Afwerking Niko Korenhof (NNM)

Noordwest-Europese verspreidingskaarten

Afwerking Saskia Janssen, Niko Korenhof (NNM), Victor
 Mensing.

Vliegtijddiagrammen

Centraal Bureau EIS, Vincent Kalkman. Uitvoering Niko
 Korenhof (NNM)

Overige grafieken

Bas Blankevoort (NNM), Erik-Jan Bosch (NNM), Niko Ko-
 renhof (NNM), vormgeving en uitvoering. Indien - al dan
 niet bewerkt - vergenomen uit literatuur, bronnen vermeld
 bij figuren.

